

Rutina a archetypy

Návraty archaického člověka k opakování téhož, tj. k napodobování archetypů až ke ztotožnění s nimi, představují jakousi náhražku za absolutně i relativně řádnoucí instinkty. Jejich funkcí je zbavit jej nejistoty, základního znejistění a z něho vyplývající úzkosti (která se bytostně liší od konkrétního strachu). Odvrat od archetypů může být ovšem dramaticky postulován, ale nemůže být do všech důsledků proveden. Člověk je tvor pozvaný k životě ve svobodě. A svoboda vůbec nespočívá v jakési libovolné až svévolné volbě možností, které jsou zřejmé a proto zřetelně rozpoznané. Svobody dosahuje člověk tím, že náročné a riskantní rozhodování, při němž jako by šlo o všechno, postupně na základě zkoušek a omylů převádí na rutinu (přinejmenším z větší části). Člověk se bez nejrůznějších typů rutinního chování nemůže obejít: je to právě rutina, která jej osvobozuje k vyšším funkcím. Ale tato perspektiva, totiž zaměření na vyšší funkce, na „odpovídání“ na vyšší úrovni, má principiální důležitost; bez této perspektivy se mravní jednání a chování převrací v celkovou životní rutinu, která zase dál nutně vyvolává protesty a „převraty“, někdy ovšem i velké rozvraty.

(Praha, 940527-1.)

[Začátek deníkového záznamu je shodný s deníkovým záznamem 940526-1. Liší se několik posledních vět. Pozn. red.]